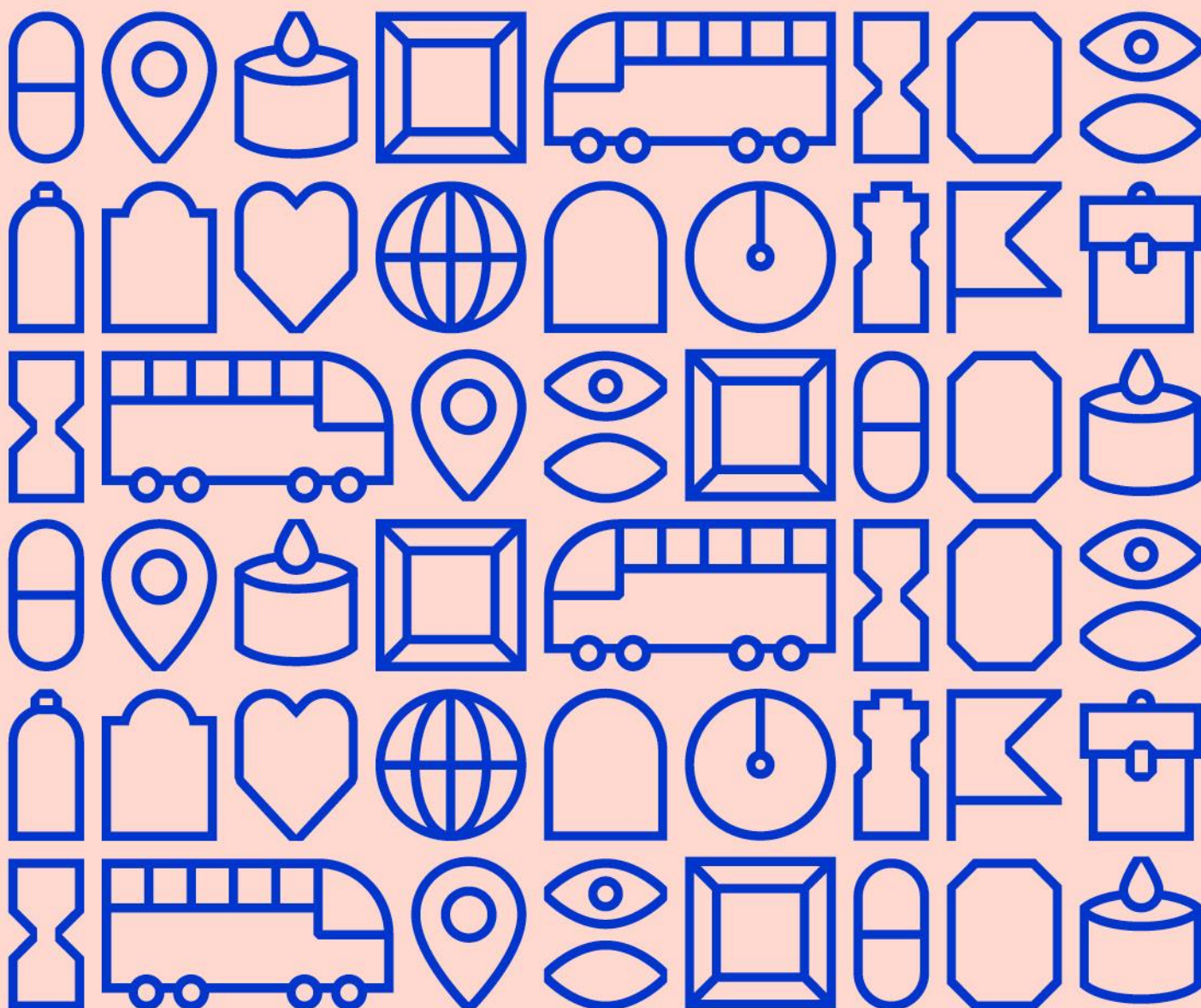

Sárvári vár

KORA ÚJKOR

Sárvári vár

KORA ÚJKOR

„Jöjj el, lásd meg, éld át!”

BUDAPEST, 2024

Tartalom

1. Bevezető.....	4
2. Előkészítő óravázlat	6
3. Helyszíni feladatok.....	10
a. Nyomkeresés	10
b. Képes krónika	11
c. Helyszíni kvíz / Tudáspróba.....	13
d. Drámapedagógia.....	17
5. Tanórai utófeldolgozás	23
6. Forrásjegyzék	25
6. Melléklet.....	26
Helyszíni feladatok	26
Nyomkeresés	26
Képes krónika	28
Helyszíni kvíz / Tudáspróba.....	31
Drámapedagógia	34
Tanórai utófeldolgozás.....	40

1. Bevezető

Mit kell tudni a programról?

A Nemzeti Emlékezetpedagógiai Program (NEP) azért jött létre, hogy lehetőséget nyújtson a köznevelésben tanuló diákok számára Magyarország nemzeti és történelmi emlékhelyeinek megismerésére. Az egyes emlékhelyekre kidolgozott programok szerint a résztvevő osztályok előbb tanórai keretek között felkészülnek az adott emlékhely történetéből, majd egynapos látogatást tesznek az emlékhelyre. A látogatás során – a program részeként kidolgozott – helyben elvégezhető feladatok megoldásával (pl. nyomkeresés, képes krónika, stb.), élményt adó módon ismerik meg az adott emlékhely jelentőségét. A kirándulás után, ismét tanórai keretek között tudják az elkészített projektfeladataikat bemutatni, illetve az emlékhely témájában készített, érettségi típusú feladatok megoldásával a megszerzett tudásuk is ellenőrizhető. Az egyes emlékhelyekhez készített programcsomagok jól illeszkednek az iskolai tantervi követelményekhez, így kiválóan alkalmasak a törzsanyag kiegészítésére, elmélyítésére, mélységelvű témafeldolgozásra.

A program részei, lebonyolítása

1. **Előzetes felkészülés (1-2 tanóra):** a NEP oldaláról letölthetők az előzetes felkészülés anyagai: a felkészítő óra óraterve, valamint a hozzá mellékelt ppt. Ezt a történelemtanár kollégák maguk tudják megtartani tanórai keretek között. Miután feldolgozták a szakmai-tartalmi kérdéseket, érdemes a helyszínen elvégzendő feladatokat is átbeszélni, valamint megalakítani a leendő csoportokat.
2. **Látogatás az emlékhelyen (1 napos kirándulás):** amennyiben egy múzeum vagy más intézmény működteti az emlékhelyet, úgy szükséges előtte egyeztetni az intézménnyel. A programban résztvevő helyszínek már ismerik a NEP-et, így szükség esetén tudnak segíteni. A megérkezés után **az első feladat a „nyomkeresés”,** amely során a diákok csoportosan, a program részeként megadott térképvázlat és a hozzá tartozó feladványok segítségével kutatják végig az emlékhelyet. **Második feladatként** célszerű a **„képes krónikát”** elkészíteni (párhuzamosan a nyomkereséssel) – ennek során a csoportokba szerveződött diákok az emlékhely előre megadott legfontosabb, legszebb részeit felkeresik és egy-egy kis videóban némi magyarázattal megörökítik. Később ezt egységes videóvá szerkesztik, amelyet majd a látogatást követő tanórán tudnak bemutatni. Ezek után következhet a **„tudáspróba”,** amely egy klasszikus tesztjellegű kvíz sor. Ennek megoldása jól összegzi, illetve átismétli az emlékhely fontos tudnivalóit. Az igazán lelkes csoportok negyedik részként **drámapedagógiai feladatot** is megoldhatnak, amely szintén azt a célt szolgálja, hogy minél inkább átélhető legyen az emlékhely története – a feladatot akár már a felkészítő órán ki lehet osztani, hogy minél jobban föl tudjanak rá készülni a csoportok. A program keretében megadott feladatok mellett természetesen igénybe lehet venni az adott emlékhely tárlatvezetését vagy múzeumpedagógiai foglalkozását, ugyanakkor mindez adott esetben már meghaladhatja az optimális 3-4 órás időkeretet.
3. **Utólagos feldolgozás (1-2 tanóra):** a látogatást követő történelemóra(ko)n az egyes csapatok be tudják mutatni a helyszínen fölvetett videóikból összevágott „képes krónikát”,

amelyet a tanárkollégák és az osztály többi tagja is értékelhet. Ezek után pedig immár tantermi keretek között lehet megoldani az emlékhellyel kapcsolatos ismereteket és kompetenciákat elváró, érettségi típusú feladatokat, mintegy a program zárásaként.

Néhány információ a sárvári vár programcsomagjáról

- Az elvégzendő feladatok mindegyike zárt térben, a váron belül zajlik. A várlátogatáshoz és a program egyeztetéséhez vegyék fel a kapcsolatot a Nádasdy Ferenc Múzeummal. (Telefonszám: 95/320-158, e-mail: info@nadasdymuzeum.hu, honlap címe: nadasdymuzeum.hu)
- A múzeumpedagógiai foglalkozás során külön kérhető programelemek: udvari élet (zenei produkcióval), a Nádasdy-család élete, Tinódi Lantos Sebestyén munkássága, Sylvester János élete, fegyverbemutató a Nádasdyak korából, a nyomdagép működése a korszakban, bibliai történetek a díszterem faliképei segítségével, bútorok a reneszánsztól a barokkig, bajor kincsek stb. (a programokkal kapcsolatban további egyeztetés szükséges a múzeum munkatársaival).
- A megadott programcsomag leginkább a **7. évfolyam elején**, vagy a **10. évfolyam elején ajánlott**, hiszen főképpen a 16-18. századdal foglalkozik.
- A sárvári vár rendelkezik hazánk talán legátfogóbb huszártörténeti gyűjteményével, így a könnyűlovas csapatnem történetének teljes feldolgozása is megtörténhet a múzeum keretei között, a Hunyadiak korától egészen a II. világháború végéig.

2. Előkészítő óravázlat

Történelmi emlékhely neve: Sárvári vár.

Ajánlott korosztály és történelmi korszak: 7. és 10. évfolyam, kora újkor.

Ajánlott időtartam: Előkészítés: 1-2 tanóra; feladatok a helyszínen: 3-5 óra; lezárás: 1 tanóra.

Munkamódszer és segédanyag: Tanári előadás ppt prezentációval; tanári ismétlő kérdések; helyszíni csoportos és egyéni feladatok; egyéni ellenőrző feladatok.

Előkészítő óra

Tananyagvázlat	Tanári kérdések	Prezentáció
A város nevének eredete <ul style="list-style-type: none">Nevét a vizekkel, mocsarakkal körülvett Árpád-kori földvállról kapta.	Honnan kapta a város a nevét? (a vizekkel, mocsarakkal körülvett Árpád-kori földvállról)	2. dia
A vár korai története <ul style="list-style-type: none">Első írásos említése 1327-ből maradt fent → ekkor I. Károly birtoka.Később többször cserélt gazdát a vár: a Kanizsai-, majd a Garai-család, később Ozorai Pipo birtoka.1424-től újra Kanizsai birtok → Kanizsai Orsolya „fiúsítása” az öröklés miatt → Nádasdy Tamás így szerzi meg a várat.	Mikor említik először írásos emlékek a várat? (1327) Melyik családtól szerezte meg a várat házasság révén a Nádasdy-család? (Kanizsai)	3. dia
Kanizsai Orsolya és Nádasdy Tamás <ul style="list-style-type: none">Érdekházasságnak indult és szerelmi házasság lett (pl. Orsolya azért tanult meg írni és olvasni, hogy levelezhessen a sokat távol lévő férjével).Férje távollétében vezeti a gazdaságot.Házasságuk alatt alakult ki a vár ma is látható védműrendszere → öt, olasz bástya erősítőmény széles vizesárokkal. <u>Oktatás és kultúra</u>Nádasdy iskolát alapított Sárváron → ide hívta tanítani Sylvester Jánost, illetve rövid ideig Dévai Bíró Mátyást.Nyomdát alapított Újszigeten (ma Sárvár), aminek vezetését Sylvester Jánosra bízta → többek között itt készül el az első	Milyen védművek épültek Nádasdy Tamás idejében? (vizesárok, öt olasz bástya) Mi módon támogatta a kultúrát Nádasdy Tamás? (iskolát és nyomdát alapított, támogatta a művészeket pl. Tinódi Lantos Sebestyént) Milyen fontos nyomtatvány fűződik Sárvárhoz?	4. és 5. dia

Tananyagvázlat	Tanári kérdések	Prezentáció
<p>teljes magyar Újszövetség fordítás és annak nyomtatása.</p> <ul style="list-style-type: none">Mecénásként támogatta a várban is sok időt töltő Tinódi Lantos Sebestyént, aki itt is halt meg.	<p>(Az első teljes magyar nyelvű Újszövetség)</p>	
<p>II. Nádasdy Ferenc</p> <ul style="list-style-type: none">1555-ben született Sárváron.Fiatalon Bécsbe került (12 éves).Felesége, Báthory Erzsébet révén birtokainak mérete a harmadik legnagyobb a magyarországi bárók között.Kiváló katona volt → 22 évesen már saját lovassereget vezetett.Több helyen vívott a törökkel a Dunántúlon: Simontornya, Szigetvár, Varasd, de ott találjuk Esztergom, Párkány, Visegrád és Buda alatt is → méltán kapta „a fekete bég” nevet.Buda alól 1603-ban betegen tért haza → 1604-ben, 48 évesen halt meg.Udvarában apjához hasonlóan nyomdát alapított és támogatta a kultúrát.Halála után feleségére hárult a birtokok irányítása, akit később állítólagos rémtettei miatt saját szobájába zártak → ajtaját be is falazták → eljárás nem indult ellene soha → koncepció per: koholt (kitalált) vádakkal és hamis tanúkkal lefolytatott per.	<p>Mi lett katonai pályája miatt Nádasdy Ferenc ragadványneve? („fekete bég”)</p> <p>Ki volt a felesége? (Báthory Erzsébet)</p> <p>Minek esett felesége áldozatul? (koncepció pernek)</p> <p>Mit nevezünk koncepció pernek? (koholt (kitalált) vádakkal és hamis tanúkkal lefolytatott per)</p>	<p>6. dia</p>
<p>III. Nádasdy Ferenc</p> <ul style="list-style-type: none">„A fekete bég” unokája.A művészetek pártolója → ő építtette fel a vár dísztermét annak mennyezeti freskóival együtt barokk stílusban.A Wesselényi-féle összeesküvésben való részvételéért felségárulás miatt kivégezték és birtokait elvették.	<p>Milyen stílusban építtette fel a dísztermét? (barokk)</p> <p>Mit ábrázolnak a freskók? (nagyapja katonai hőstetteit)</p> <p>Miért ítélték halálra? (A Wesselényi-féle összeesküvésben vállalt szerepéért)</p>	<p>7. dia</p>

Tananyagvázlat	Tanári kérdések	Prezentáció
<p>A Nádasdyak után</p> <ul style="list-style-type: none">• A várat Draskovich Miklós vette meg, majd Szluha György, Inkey Boldizsár birtokában állt a vár.• 1766-ban Szily Ádám vásárolta meg az épületet → a vár dísztermének oldalfalát díszítő falfestményeket ő rendelte meg.• 1803-ban vásárolta meg a várat Mária Terézia magyar és cseh királynő fia, Habsburg-Lotharingiai Ferdinánd Károly osztrák főherceg → az örökösödés végén Mária Terézia Dorottyáé lett a vár, amit férje, Wittelsbach Lajos (a későbbi utolsó bajor király III. Lajos néven) mintagazdasággá fejlesztett → tejipari iskolát alapított, fejlesztette az erdőgazdaságot és a tehenészetet is → Lajos később trónját elveszítve 1921-ben Sárváron halt meg.• A birtokot harmadik fia örökölte, aki családjával a második világháború végéig tartózkodott itt.	<p>Ki készítette el a díszterem fali képeit? (Szily Ádám)</p> <p>Melyik család lett a vár utolsó birtokosa? (Wittelsbach)</p>	8. dia
<p>A második világháború után</p> <ul style="list-style-type: none">• A szovjetek kezére jutott, akik 1950-ben magyar kézbe adták.• Ezután mezőgazdasági iskola működött a várban, valamint a díszteremben, a toronyban és az első szalonban megnyílt a múzeum.• 1953-ban kerültek elő egy befalazott fülkéből a bajor kincsek, amiket a magyar állam 2020-ban vásárolt meg.	<p>Milyen sorsra jutott a vár a második világháború után? (iskola és múzeum lett belőle)</p>	9. dia
<p>Feladatok a sárvári várban</p> <p><i>Nyomkeresés (60 perc)</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Csoportokat kell alakítani.• A csoportok a várban egy térkép segítségével megkeresik a helyszíneket, és párosítják őket meghatározásokkal. <p><i>Képes krónika (kisfilmkészítés) (45 perc)</i></p>		10. dia

Tananyagvázlat	Tanári kérdések	Prezentáció
<ul style="list-style-type: none">• A csoportok a várban a telefonjukkal filmfelvételeket készítenek a kiemelt helyszínekről és magukról.• Otthon ezt megvágják, zenét vágnak alá, feliratokat készítenek.• A záró órán a kisfilmeket bemutatják. <p>A) változat: Minden csoport végigjárja az öt kiemelt helyszínt (a díszterem faliképei, Carta Hungarica, a könyvnyomtatás Sárváron, a bajor kincsek, a huszárgyűjtemény), és kisfilmjében az egész várat bemutatja.</p> <p>B) változat: Minden csoport csak egy helyszínt kap, és azt mutatja be részletesen.</p> <p>C) változat: Ha nem tudnak kisfilmet készíteni, fotóznak, és abból prospektust állítanak össze.</p> <ul style="list-style-type: none">• A csoportok a megadott helyszínekből előre készülnek, hogy tudják, mit kell lefilmezni és milyen szöveget mondjanak. <p><i>Tudáspróba (30 perc)</i></p> <ul style="list-style-type: none">• A diákok egyénileg vagy csoportban kitöltenek egy feleletválasztós tesztet a sárvári várhoz köthető látványosságokból, eseményekből. <p><i>Drámajáték (90 perc)</i></p> <ul style="list-style-type: none">• A csoportok a várban előadnak egy, a sárvári várhoz, vagy annak tulajdonosaihoz köthető történetet.• A csoportok otthon készülhetnek a jelenetre szöveggel, szereposztással, kellékekkel.		

3. Helyszíni feladatok

a. Nyomkeresés

Fedezzétek fel a sárvári várat a térkép és a leírások segítségével!

- Alkossatok öt csoportot az előzetesen megbeszéltek szerint! Minden csoport kap egy térképet és egy kitöltendő táblázatot.
- Induljatok el a csoportotokkal különböző irányokban a várban, és keressétek meg a térképen jelölt pontokat!
- Párosítsátok az egyes pontoknál talált elemeket a táblázatban szereplő leírásokkal: írjátok be a táblázatba a nevüket és a helyük sorszámát!

A tanulói feladatlapot ld. a mellékletben.

Megoldás

Leírás	Személy, szobor, műemlék vagy műtárgy neve	Sorszáma
1770-ben készült szekrény két szent monogramjával: Jézus Krisztus és ...	<i>Szűz Mária</i>	1.
Szőlő metszésére használt kés.	<i>kacor</i>	3.
Az utolsó bajor király egyik utolsó földi lenyomata.	<i>III. Lajos halotti anyakönyvi kivonata</i>	4.
Platthy József „emléke” Berlinből.	<i>olimpiai bronzérem</i>	10.
Sylvester János főműve.	<i>Újszövetség magyarul</i>	7.
A mohácsi hősöknek végtisztességet adó sárvári hős asszony.	<i>Kanizsai Dorottya</i>	6.
Iratok, értékes és ritka tárgyak őrzésére használt olajfestményekkel díszített tárgy.	<i>Ocskay-szekrény</i>	11.
Egy bika, ami tejet „ad”.	<i>tejszíntöntő kanna</i>	9.
A 16-18. század közötti különleges gyűjtemény.	<i>Carta Hungarica / Térképgyűjtemény</i>	13.
A „fekete bég” felesége.	<i>Báthory Erzsébet</i>	2.

2017 óta hungarikum.	<i>magyar huszár</i>	14.
A 11. huszárezred utolsó ezredtulajdonosa.	<i>I. Ferdinánd bolgár cár</i>	8.
Híres király a görög mitológiában.	<i>Odüsszeusz</i>	15.
Limanova hős ezredese.	<i>Muhr Ottmár</i>	5.
Anabaptisták által készített kerámia.	<i>habán</i>	12.

b. Képes krónika

A) változat

Készítsetek kisfilmet a sárvári vár legfőbb látványosságairól!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kap egy térképet és egy leírást a teendőkről.
- Keressétek fel a bejelölt öt helyszínt! Készítsetek a telefonotokkal rövid videókat, amelyeken ti is és az adott látványosság is látszik!
- Lehetőség szerint mondjatok is róluk néhány fontos információt, vagy éppen meséljétek a bennetek keltett benyomásról! Használjátok fel a bevezető órán tanultakat, illetve az előzetes felkészülés során gyűjtött ismereteket!
- Otthon vágjátok össze a felvételeket egy pár (legfeljebb öt) perces videóvá! Vágjatok alá zenét, esetleg feliratozzátok az egyes részeket!

A feldolgozandó látványosságok:

- A díszterem faliképei
- Carta Hungarica
- A könyvnyomtatás Sárváron
- A bajor kincsek
- A huszárgyűjtemény

A tanulói feladatlapot ld. a mellékletben.

B) változat

Készítsetek kisfilmet a sárvári vár egyik fontos látványosságáról!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kap egy térképet és egy leírást a teendőkről.
- Keressétek fel a csoportotok számára kijelölt helyszínt! Készítsetek a telefonotokkal rövid videókat, amelyeken ti is és az adott látványosság is látszik!
- Lehetőség szerint mondjatok is róla néhány fontos információt, vagy éppen meséljétek a bennetek keltett benyomásról! Használjátok fel a bevezető órán tanultakat, illetve az előzetes felkészülés során gyűjtött ismereteket!
- Figyeljétek arra, hogy a megadott szempontokat a videókban dolgozzátok fel! Emellett dobjátok fel a videót érdekességekkel, vicces elemekkel is!
- Otthon vágjátok össze a felvételeket egy pár (legfeljebb öt) perces videóvá! Vágjátok alá zenét, esetleg feliratozzátok az egyes részeket!

A feldolgozandó látványosságok és feldolgozásuk szempontjai:

1. csoport: A díszterem faliképei

- Mikor készültek a faliképek? Ki készítette őket?
- Mit ábrázolnak? Melyik csatákat, illetve ószövetségi jelenetet mutatják be a képek?
- A csatajelenetek melyik Nádasdynak állítanak külön emléket? Milyen névvel illették haditettei miatt?

2. csoport: Carta Hungarica

- Hogyan került a gyűjtemény Sárvárra?
- Miket tartalmaz a gyűjtemény, és melyik korból származnak a darabjai?
- Milyen érdekesség figyelhető meg a Balaton ábrázolásában a különböző térképeken?

3. csoport: A könyvnyomtatás Sárváron

- Mikor és kinek a szorgalmazására kezdődött meg a könyvnyomtatás Sárváron?
- Hogyan néztek ki a korszak nyomdagépei?
- Kik voltak a legismertebb alkotók a korszakban Sárváron?
- Melyik a legjelentősebb alkotás a könyvnyomtatás kezdeti időszakából itt, Sárváron?

4. csoport: A bajor kincsek

- Hogyan került a bajor hercegi család Sárvárra? Kik voltak a család legismertebb tagjai, akik Sárváron is megfordultak?
- Hogyan kerülte el műkincsgyűjteményük a pusztulást a II. világháború után?
- Melyek számotokra a legérdekesebb darabjai a gyűjteménynek?

5. csoport: A huszárgyűjtemény

- Kik a huszárok? Honnan ered a szó jelentése?
- Mik voltak a huszárok legfontosabb fegyverei az egyes hadtörténelmi korszakokban?

- Hogyan változott a huszárok ruházata a harcászati eszközök fejlődésével?

C) változat

Készítsetek a sárvári vár legfőbb látványosságait bemutató prospektust!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kap egy térképet és egy leírást a teendőkről.
- Keressétek fel a bejelölt öt helyszínt! Készítsetek a telefonotokkal fotókat, amelyeken ti is és az adott látványosság is látszik!
- Otthon rendezétek a fotókat két A4-es lapra, és írjatok közéjük ismeretterjesztő, ajánló, kedvcsináló rövid szövegeket! Legyen a végeredmény egy szép, nyomtatható kiadvány, amit ti is szívesen kézbe vennétek!
- A szövegek írásához használjátok fel a bevezető órán tanultakat, illetve az előzetes felkészülés során gyűjtött ismereteket! Az információk mellett írjatok a személyes élményeitekről, benyomásaitokról is!

A feldolgozandó látványosságok:

- A díszterem faliképei
- Carta Hungarica
- A könyvnyomtatás Sárváron
- A bajor kincsek
- A huszárgyűjtemény

c. Helyszíni kvíz / Tudáspróba

Most kiderül, mire emlékeztek a bevezető órán tanultakból és a helyszínen látottakból!
Válasszátok ki a helyes megoldást!

A tanulói feladatlapot ld. a mellékletben.

Megoldások

1. Kit neveztek „fekete bég”-nek?

A) Nádasdy Ferenc	B) Mezőid bég	C) Nádasdy Tamás	D) gróf Pálffy János
-------------------	---------------	------------------	----------------------

2. A felsoroltak közül melyik található meg a Nádasdy család címerében?

A) szablya	B) angyal	C) madár	D) vártorony
------------	-----------	----------	--------------

3. A felsoroltak közül ki lett a Habsburgok koncepciós perének áldozata?

A) Kanizsai Orsolya	B) Báthory Erzsébet	C) Zágonyi Károly	D) Muhr Ottmár
---------------------	---------------------	-------------------	----------------

4. Milyen stílusban készült a díszterem monumentális falképe?

A) reneszánsz	B) gótikus	C) klasszicista	D) barokk
---------------	------------	-----------------	-----------

5. Ki volt a 9. Nádasdy-huszárezred legendás ezredparancsnoka, aki a limanovai csatában hősi halált halt az I. világháborúban?

A) Klapka György	B) Nádasdy Tamás	C) Hertelendy Gábor	D) Muhr Ottmár
------------------	------------------	---------------------	----------------

6. A felsoroltak közül mi fűződik Sylvester János nevéhez?

A) Az Újszövetség magyarra fordítása.	B) A muflonok hazai tenyésztésének megkezdése.	C) A díszterem falképének elkészítése.	D) A vár erődítésének kivitelezése.
---------------------------------------	--	--	-------------------------------------

7. A felsoroltak közül melyik híres protestáns prédikátor fordult meg a sárvári vár falai között?

A) Luther Márton	B) Dévai Bíró Mátyás	C) Károli Gáspár	D) Ozorai Imre
------------------	----------------------	------------------	----------------

8. Ki volt Nádasdy Tamás felesége?

A) Báthory Erzsébet	B) Esterházy Júlia	C) Kanizsai Orsolya	D) Széchy Mária
---------------------	--------------------	---------------------	-----------------

9. Melyik német főnemesi család kezébe került a sárvári vár házasság révén?

A) Habsburg	B) Wittelsbach	C) Coburg	D) Gotha
-------------	----------------	-----------	----------

10. Miből készült főleg a múzeumban látható Nádasdy-vár makettje?

A) Herendi porcelánból.	B) Gyufaszálakból.	C) 3D nyomtatással filamentből.	D) Égetett agyagból.
-------------------------	--------------------	---------------------------------	----------------------

11. Milyen kiállítással nem találkozhatunk a sárvári várban?

A) husárkiállítás	B) térképgyűjtemény	C) Sárvár helytörténete	D) gasztronómiai kiállítás
-------------------	---------------------	-------------------------	----------------------------

12. A huszárezredek számozása során melyik számot kapta a Nádasdy-huszárezred?

A) 1.	B) 4.	C) 9.	D) 11.
-------	-------	-------	--------

13. Platthy József milyen eredményt ért el Sellő nevű lovával díjugratásban, a berlini olimpián?

A) Nem jutott döntőbe.	B) Olimpiai bajnok lett.	C) Ezüstérmét szerzett.	D) Bronzérmét szerzett.
------------------------	--------------------------	-------------------------	-------------------------

14. A díszterem freskói nemcsak a törökellenes harcokat ábrázolják. Milyen történetek láthatóak még a falakon?

A) hangulatképek Sárvárról	B) ószövetségi történetek	C) híres Nádasdyak	D) vadászjelenetek
----------------------------	---------------------------	--------------------	--------------------

15. Mivel vált országosan ismertté Kanizsai Dorottya?

A) Megadta a végzettséget a mohácsi hősöknek.	B) Eredményesen védte a Habsburgoktól a sárvári várat.	C) A könyvnyomtatás egyik hazai elindítója volt.	D) Ő volt az első nő, aki hazánkban iskolát alapított.
---	--	--	--

16. Melyik korból származik az első okleveles említés a sárvári várról?

A) Árpád-kor	B) Anjou-kor	C) Zsigmond-kor	D) Jagelló-kor
--------------	--------------	-----------------	----------------

17. Hogyan szerezte meg Nádasdy Tamás a sárvári várat?

A) Megvásárolta.	B) Családi örökség révén.	C) Házasság révén.	D) Elfoglalta ellenlábásától.
------------------	---------------------------	--------------------	-------------------------------

18. Melyik ország utolsó uralkodója volt III. Lajos, aki 1921-ben a sárvári várban hunyt el?

A) Bulgária	B) Szászország	C) Dánia	D) Bajorország
-------------	----------------	----------	----------------

19. A felsoroltak közül melyik volt a magyar huszár legalapvetőbb fegyvere?

A) reflexíj	B) lándzsa	C) szablya	D) puska
-------------	------------	------------	----------

20. Mi a neve a huszárok fejfedőjének?

A) kalap	B) sapka	C) csákó	D) kalpag
----------	----------	----------	-----------

21. A felsoroltak közül melyik gyűjteménybe került a magyar huszár 2017-ben?

A) Az ország nagyjai	B) Hungarikum	C) Nemzedékek és értékek	D) Hadi értékeink
----------------------	---------------	--------------------------	-------------------

22. Mi miatt veszítették el a Nádasdyak sárvári birtokaikat?

A) Kihalt a család férfiágon.	B) A Wesselényi-féle összeesküvésben betöltött szerepük miatt.	C) A család pazarló életmódja miatt eladták a várat és a környező birtokokat.	D) Ellenséges erők foglalták el a várat és annak környékét.
-------------------------------	--	---	---

23. Milyen emlékhelyként tartjuk számon a sárvári várat?

A) Honi emlékhely	B) Nemzeti emlékhely	C) Örökségünk emlékhely	D) Történelmi emlékhely
-------------------	----------------------	-------------------------	-------------------------

24. Sárvár melyik uralkodóntól kapott mezővárosi rangot?

A) I. Károly (Károly Róbert)	B) Nagy Lajos	C) Hunyadi Mátyás	D) Luxemburgi Zsigmond
------------------------------	---------------	-------------------	------------------------

25. Mi lett a sárvári vár sorsa a II. világháború után?

A) Iskola lett belőle.	B) Szükséglakásokat alakítottak ki benne.	C) Kórházi épület lett belőle.	D) Sorsára hagyták.
------------------------	---	--------------------------------	---------------------

d. Drámapedagógia

A tanulói feladatlapot ld. a mellékletben.

1. csoport: Sylvester Jánosék kinyomtatják az első magyar nyelvű Újszövetséget

Ebben a feladatban egy, a sárvári várhoz kapcsolódó fontos esemény szereplőivé válnak. Játsszátok el, mutassátok be a többieknek!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kapott már egy történelmi eseményt, annak leírását és a hozzá tartozó szerepkártyákat.
- Osszátok ki a szerepeket! Nem kell feltétlenül minden csoporttagnak szerepelnie, lehetnek a „tömeg” részei vagy csak az előkészületekben segítenek. Ha nem vagytok elegenden, nem kell minden szerepet kiosztani, találjátok ki, hogy a jelenet melyik részét adjátok elő!
- Találjátok ki a bemutatók formáját! Rövid szöveges jelenet lesz: párbeszéd vagy vita két szereplő között, esetleg a tömeghez intézett beszéd? Mozgásos jelenet lesz: eljártok a felvonulást, a harcot, vagy amit éppen a jelenet megkövetel? Élőképet készítenek: beálltok egy előre megtervezett, kifejező, hatásos pózba?
- Készüljétek fel az előadásra! Írjátok meg az elhangzó rövid szövegeket, ha lesznek! Találjátok ki a mozgást, a mozdulatokat, a pózokat! Megpróbálhatjátok az öltözékekkel is kifejezni a kor hangulatát.
- Mutassátok be a többi csoportnak az alkotásokat! Ne áruljátok el, miről van szó, azt nekik kell kitalálniuk!

Sylvester Jánosék kinyomtatják az első magyar nyelvű Újszövetséget

Sylvester János Újszövetség-fordítása 1541-ben az első teljes magyar nyelvű Újszövetség, és egyben az első, Magyarországon megjelent magyar nyelvű nyomtatványunk is. E kiváló humanista bibliafordítása a magyarországi művelődéstörténet egyik mérföldköve.

Szerepek

Sylvester János: Grammatikus, író, filológus. Az ő vezetésével készül el az első teljes terjedelmű, tudományos kritikát kiálló Újszövetség.

Abádi Benedek: Nyomdászmeister. Az ő vezetésével zajlik a nyomdai munka.

Nádasdy Tamás: A vár birtokosa, akinek támogatásával működik a nyomda. Elégedetten szemléli meg az új bibliafordítást, és gratulál a munkában részt vevőknek.

Nyomdászok: Segédkeznek az új munka elkészültében.

2. csoport: II. Nádasdy Ferenc győzelme Kacorlagnál

Ebben a feladatban egy, a Nádasdy családhoz kapcsolódó fontos esemény szereplőivé váltok. Játsszátok el, mutassátok be a többieknek!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kapott már egy történelmi eseményt, annak leírását és a hozzá tartozó szerepkártyákat.
- Osszátok ki a szerepeket! Nem kell feltétlenül minden csoporttagnak szerepelnie, lehetnek a „tömeg” részei vagy csak az előkészületekben segítenek. Ha nem vagytok elegenden, nem kell minden szerepet kiosztani, találjátok ki, hogy a jelenet melyik részét adjátok elő!
- Találjátok ki a bemutatók formáját! Rövid szöveges jelenet lesz: párbeszéd vagy vita két szereplő között, esetleg a tömeghez intézett beszéd? Mozgásos jelenet lesz: eljuttatjátok a felvonulást, a harcot, vagy amit éppen a jelenet megkövetel? Élőképet készítetek: beálltok egy előre megtervezett, kifejező, hatásos pózba?
- Készüljete fel az előadásra! Írjátok meg az elhangzó rövid szövegeket, ha lesznek! Találjátok ki a mozgást, a mozdulatokat, a pózokat! Megpróbálhatjátok az öltözékekkel is kifejezni a kor hangulatát.
- Mutassátok be a többi csoportnak az alkotásotokat! Ne áruljátok el, miről van szó, azt nekik kell kitalálniuk!

II. Nádasdy Ferenc győzelme Kacorlagnál

Nádasdy egyik legjelentősebb győzelmét 1587. augusztus 13-án Kacorlak mellett aratta, ahol - Zrínyi György főkapitánnyal összefogva - négy dunántúli bég egyesült seregét semmisítette meg. A hadijelentés szerint a „fekete bég” katonái több ezer törököt vágtak le, miközben ők csupán 11 embert veszítettek. A Szigetvárra frissen kinevezett, magyar származásúként ismert Szeszivar (magyar nevén Sasvár) bég Mohamed pécsi bég, az új koppányi bég, Hasszán bég, valamint a pozsegai és diakovári helyőrségek katonáiból mintegy nyolcezer fős sereget szervezett a Muraköz kifosztására. Zrínyi György kanizsai kapitány erről értesülve Nádasdy Ferencről, Batthyány Boldizsártól, a varasdi főkapitányságtól és Kaproncáról kért segítséget, végül mintegy 3000 katonát gyűjtött össze. Sasvár bég csapatai tizenhét falut kiraboltak és feldúltak, több száz foglyot ejtettek, majd Kanizsát északról megkerülve akartak hazajutni. A sok zsákmány és a gyalog hajtott rabok miatt azonban csak lassan tudtak haladni. Zrínyi György és társai csapataikkal a Zala megyei Szentbalázs és Kacorlak közti mocsaras területnél lesben állva várták a mit sem sejtő törököket, és augusztus 9-én az odaérkezőket váratlanul lerohanták. A győzelem és a zsákmány hatalmas volt, nem is beszélve a több száz fogoly kiszabadításáról. Mintegy 2500 török esett el, egy részük a menekülés közben fulladt a mocsarakba, többüket bujkálás közben a környékbeli falvak lakói verték agyon. A törökök egy része befulladt a mocsarakba. Szeszivar bég - akinek ez a vereség tönkretette további katonai pályafutását - ötnapi bujkálás után jutott el a segesdi török erődbe. Más forrás szerint a törökök vesztesége mintegy ezer halott és hatszáz sebesült volt, míg Zrínyiék mindössze 11 embert veszítettek.

Szerepek

Nádasdy Ferenc: Sárvári birtokos, Vas vármegye főispánja. Kiváló hadvezér, ellenzéki politikus. Zrínyi György főkapitánnyal értesül, hogy a török a Dél-Dunántúlon fosztogat.

Zrínyi György: A Dunántúl főkapitánya. Kiváló katona, főnemes. Főkapitányként igyekszik a dunántúli védelmet megszervezni. Értesül a török támadásról és segítségül hívja Batthyány és Nádasdy csapatait is a négy török bég összevont hadereje ellen.

Sasvár bég: A török haderő vezetője. Rengeteg magyar falut kifosztva a hatalmas zsákmánnyal együtt vonul Kacorlak felé.

Magyar katonák: Elszántan várják a török haderőt.

Török katonák: Semmit sem sejtve követik vezéreik utasításait. A magyar támadás hatására menekülőre fogják.

3. csoport: Báthory Erzsébetet perbe fogják

Ebben a feladatban egy, a Nádasdy családhoz kapcsolódó fontos esemény szereplőivé váltok. Játsszátok el, mutassátok be a többieknek!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kapott már egy történelmi eseményt, annak leírását és a hozzá tartozó szerepkártyákat.
- Osszátok ki a szerepeket! Nem kell feltétlenül minden csoporttagnak szerepelnie, lehetnek a „tömeg” részei vagy csak az előkészületekben segítenek. Ha nem vagytok elegenden, nem kell minden szerepet kiosztani, találjátok ki, hogy a jelenet melyik részét adjátok elő!
- Találjátok ki a bemutatótok formáját! Rövid szöveges jelenet lesz: párbeszéd vagy vita két szereplő között, esetleg a tömeghez intézett beszéd? Mozgásos jelenet lesz: eljuttátok a felvonulást, a harcot, vagy amit éppen a jelenet megkövetel? Élőképet készítenek: beálltok egy előre megtervezett, kifejező, hatásos pózba?
- Készüljete fel az előadásra! Írjátok meg az elhangzó rövid szövegeket, ha lesznek! Találjátok ki a mozgást, a mozdulatokat, a pózokat! Megpróbálhatjátok az öltözékekkel is kifejezni a kor hangulatát.
- Mutassátok be a többi csoportnak az alkotásotokat! Ne áruljátok el, miről van szó, azt nekik kell kitalálniuk!

Báthory Erzsébetet perbe fogják

Thurzó György, Magyarország nádora 1610 decemberének végén a csejtei várban embe-reivel elfogta II. Nádasdy Ferenc özvegyét, Báthory Erzsébetet. Az ellene felhozott vád emberölés és a szolgálkkal szembeni kegyetlenkedések. A vád négy olyan tanúvallomásra épített, amelyeket kínvallatásokkal szereztek. A vallatások után pedig a „tanúkat” gyorsan ki is végezték. Báthory Erzsébetet saját várának szobájába zárták. A szoba ajtaját és ablakait be-falazták. Csak ételt kapott egy kis résen keresztül. Az uralkodó, II. Mátyás többször felszólította a nádort a per lefolytatására, azonban ez Báthory 1614-es haláláig nem történt meg. Így valószínűsíthetően az egész egy jól megtervezett koncepció per része volt, hogy az özvegy által birtokolt hatalmas uradalmat a korona megszerezhesse.

Szerepek

Báthory Erzsébet: II. Nádasdy Ferenc özvegye, a csejtei vár úrnője. Semmit nem sejt az ellene zajló perről.

Thurzó György: Nádor. Elfogatja az özvegyet és szobájába falaztatja az eljárás megkezdéséig.

II. Mátyás: Az uralkodó. Leveleiben többször felszólítja Thurzót a per lefolytatására.

Thurzó katonái: Segédkeznek az özvegy elfogásában. Megvetik Báthoryt a vélt cselekedetei miatt.

Thuróczi László: Jezsuita szerzetes. A református úrnőről több mint száz év távlatából megírja kegyetlenkedéseit, mely szerint szolgálólányainak vérében fürdik, hogy fiatal maradjon, és ezzel megkezdődik egy véres, rosszindulatú legenda terjedése.

4. csoport: III. Nádasdy Ferenc és a freskók

Ebben a feladatban egy, a sárvári várhoz kapcsolódó fontos esemény szereplőivé váltok. Játsszátok el, mutassátok be a többieknek!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kapott már egy történelmi eseményt, annak leírását és a hozzá tartozó szerepkártyákat.
- Osszátok ki a szerepeket! Nem kell feltétlenül minden csoporttagnak szerepelnie, lehetnek a „tömeg” részei vagy csak az előkészületekben segítenek. Ha nem vagytok elegenden, nem kell minden szerepet kiosztani, találjátok ki, hogy a jelenet melyik részét adjátok elő!
- Találjátok ki a bemutatótok formáját! Rövid szöveges jelenet lesz: párbeszéd vagy vita két szereplő között, esetleg a tömeghez intézett beszéd? Mozgásos jelenet lesz: eljuttátok a felvonulást, a harcot, vagy amit éppen a jelenet megkövetel? Élőképet készítenek: beálltok egy előre megtervezett, kifejező, hatásos pózba?
- Készüljete fel az előadásra! Írjátok meg az elhangzó rövid szövegeket, ha lesznek! Találjátok ki a mozgást, a mozdulatokat, a pózokat! Megpróbálhatjátok az öltözékekkel is kifejezni a kor hangulatát.
- Mutassátok be a többi csoportnak az alkotásotokat! Ne áruljátok el, miről van szó, azt nekik kell kitalálniuk!

III. Nádasdy Ferenc és a freskók

III. Nádasdy Ferenc, a törökverő „fekete bég” unokája megbízza Hans Rudolf Miller festőt 1653-ban, hogy a díszterem mennyezetét nagyapja haditetteinek emléket állítva, annak haditetteit fesse meg. Összesen hét helyszínt örökít meg a kiváló művész, a központi nagy képen magát a „fekete béget” is zöld kaftánban. A festmény a magyarországi barokk művészet legnagyobb szabású történelmi falképsorozata.

Szerepek

III. Nádasdy Ferenc: Az ország egyik legtehetősebb főura és mecénása. Szeretne nagyapjának méltó emléket állítani, ezért megbízza Hans Rudolf Millert a munkával. A munka elkészülte után elégedetten gratulál a mesternek.

Hans Rudolf Miller: Festő. Több arisztokrata udvarnál is megfordult és bizonyított művész. Nádasdyval közösen egyeztet az elkészítendő munkáról. A munka befejeztével bemutatja azt a megrendelőnek.

Esterházy Júlia Anna: Nádasdy felesége. Szintén megcsodálja az elkészült munkát és gratulál az alkotónak.

A Nádasdy család többi tagja: Szintén elégedetten szemlélik meg az elkészült munkát.

5. csoport: III. Nádasdy Ferenc és a Wesselényi-féle összeesküvés

Ebben a feladatban egy, a Nádasdy családhoz kapcsolódó fontos esemény szereplőivé váltok. Játsszátok el, mutassátok be a többieknek!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kapott már egy történelmi eseményt, annak leírását és a hozzá tartozó szerepkártyákat.
- Osszátok ki a szerepeket! Nem kell feltétlenül minden csoportagnak szerepelnie, lehetnek a „tömeg” részei vagy csak az előkészületekben segítenek. Ha nem vagytok elegenden, nem kell minden szerepet kiosztani, találjátok ki, hogy a jelenet melyik részét adjátok elő!
- Találjátok ki a bemutatók formáját! Rövid szöveges jelenet lesz: párbeszéd vagy vita két szereplő között, esetleg a tömeghez intézett beszéd? Mozgásos jelenet lesz: eljátsszátok a felvonulást, a harcot, vagy amit éppen a jelenet megkövetel? Élőképet készítenek: beálltok egy előre megtervezett, kifejező, hatásos pózba?
- Készüljétek fel az előadásra! Írjátok meg az elhangzó rövid szövegeket, ha lesznek! Találjátok ki a mozgást, a mozdulatokat, a pózokat! Megpróbálhatjátok az öltözékekkel is kifejezni a kor hangulatát.
- Mutassátok be a többi csoportnak az alkotásotokat! Ne áruljátok el, miről van szó, azt nekik kell kitalálniuk!

III. Nádasdy Ferenc és a Wesselényi-féle összeesküvés

Az összeesküvés egyik fő oka a vasvári béke volt. A béke által okozott ingerültség napról napra nőtt, mert a magyarok felismerték, hogy az udvar politikája szembemegy a magyar érdekekkel. A magyar főurak ezért elhatározták, hogy az ország politikai függetlenségét és vallásszabadságát csorbító és a törökkel lepaktáló kormányzat ellen összefognak, akár a törökkel is. A katolikus főurak kezdték meg az összeesküvést, amelynek élére Wesselényi Ferenc nádor állt. Részt vettek még benne Zrínyi Péter horvát bán, Nádasdy Ferenc országbíró, Frangepán Ferenc és Rákóczi Ferenc is. Wesselényi korai halála után az összeesküvés is hamar kitudódott – ennek eredményeként a vezetőket a Bécsben szervezett törvényszék elé állították, és Nádasdyt, Frangepánt és Zrínyit méltóságuktól és vagyonuktól megfosztották és lefejezték.

Szerepek

Wesselényi Ferenc: Nádor. Haláláig a szerveződés élén áll.

III. Nádasdy Ferenc: Főúr. Wesselényi halála után az udvarnál jelzi, hogy összeesküvés zajlik a korona ellen. Célja a nádori tisztség megszerzése.

Zrínyi Péter: Kegyelem ellenében elmond mindent. Ezután Nádasdy is így tesz.

I. Lipót: Magyar király. Kezdetben kegyesen megkegyelmez, majd az összeesküvőket, mivel azok nem hagytak fel tervükkel, törvényszék elé állíttatja és kivégezteti, vagyonukat elkoboztatja.

Rákóczi Ferenc: Az összeesküvés kitudódása után Munkács várába vonul vissza. Anyja hatalmas jóvátétel fizetésével menti meg.

5. Tanórai utófeldolgozás

Tanórai utófeldolgozó óra

Tananyagvázlat	Tanári kérdések	Prezentáció
A tanulmányi út összegzése <ul style="list-style-type: none">• az út tapasztalatai• a megoldott feladatok értékelése (nyomkereső, tudáspróba, drámapedagógia) → az elmaradt feladatok pótlása		
Drámapedagógia <ul style="list-style-type: none">• amennyiben nem volt rá idő, a feladat pótlása		
Képes krónika <ul style="list-style-type: none">• az elkészült munkák bemutatása (kisfilm, prospektus)• a munkák értékelése		A diákok munkáinak bemutatása
Zárófeladatok <ul style="list-style-type: none">• a feladatok megoldása és értékelése		
Végső összegzés		

A tanulói feladatlapot ld. a mellékletben.

Megoldások

1. feladat

- barokk
1. és 4.
- III. Nádasdy Ferenc
- II. Nádasdy Ferenc vagy „fekete bég”
- 3.

2. feladat

- Sylvester János
- evangélikus
- 2.
- Károli Gáspár
- 1.

3. feladat

- a) Muhr Ottmár
- b) az új fegyverek és a gépesített alakulatok elterjedése (A válasz másfajta megfogalmazásban is elfogadható.)
- c) oroszok
- d) a terepviszonyok miatt
- e) Az Osztrák-Magyar Monarchia vagy központi hatalmak vagy a magyarok

6. Forrásjegyzék

A prezentáció képeinek forrása:

1. dia: saját kép

2. dia:

<https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/6/66/S%C3%A1rv%C3%A1r - Castle.jpg/640px-S%C3%A1rv%C3%A1r - Castle.jpg>

3. dia:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/b/b9/Kanizsay_blason.PNG/640px-Kanizsay_blason.PNG

4. dia:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/8/8a/Kanizsai_Orsolya.jpg/640px-Kanizsai_Orsolya.jpg

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/3/30/N%C3%A1dasdy_Tam%C3%A1s1.jpg/640px-N%C3%A1dasdy_Tam%C3%A1s1.jpg

5. dia:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/9/98/Sylvester_-_Biblia.jpg/640px-Sylvester_-_Biblia.jpg

6. dia: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/b/b0/Ferenc_Nadasdy_I.jpg/800px-Ferenc_Nadasdy_I.jpg

7. dia: saját kép és

[https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/0/0c/Execution_of_P%C3%A9ter_Zr%C3%ADnyi%2C_Ferenc_N%C3%A1dasdy_and_Fe-](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/0/0c/Execution_of_P%C3%A9ter_Zr%C3%ADnyi%2C_Ferenc_N%C3%A1dasdy_and_Ferenc_Fragep%C3%A1n.jpg/640px-Execution_of_P%C3%A9ter_Zr%C3%ADnyi%2C_Fe-)

[Execution_of_P%C3%A9ter_Zr%C3%ADnyi%2C_Fe-](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/0/0c/Execution_of_P%C3%A9ter_Zr%C3%ADnyi%2C_Fe-)

[renc_N%C3%A1dasdy_and_Ferenc_Fragep%C3%A1n.jpg](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/0/0c/Execution_of_P%C3%A9ter_Zr%C3%ADnyi%2C_Fe-)

8. dia:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/1/12/King_Ludwig_III_of_Bavaria_and_his_spouse_Maria_Therese.jpg/640px-King_Ludwig_III_of_Bavaria_and_his_spouse_Maria_Therese.jpg

9. dia:

[https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/9/91/S%C3%A1rv%C3%A1r_1970%2C_N%C3%A1dasdy-v%C3%A1r_Fortepan_31356.jpg/640px-](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/9/91/S%C3%A1rv%C3%A1r_1970%2C_N%C3%A1dasdy-v%C3%A1r_Fortepan_31356.jpg/640px-S%C3%A1rv%C3%A1r_1970%2C_N%C3%A1dasdy-)

[v%C3%A1r_Fortepan_31356.jpg](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/9/91/S%C3%A1rv%C3%A1r_1970%2C_N%C3%A1dasdy-)

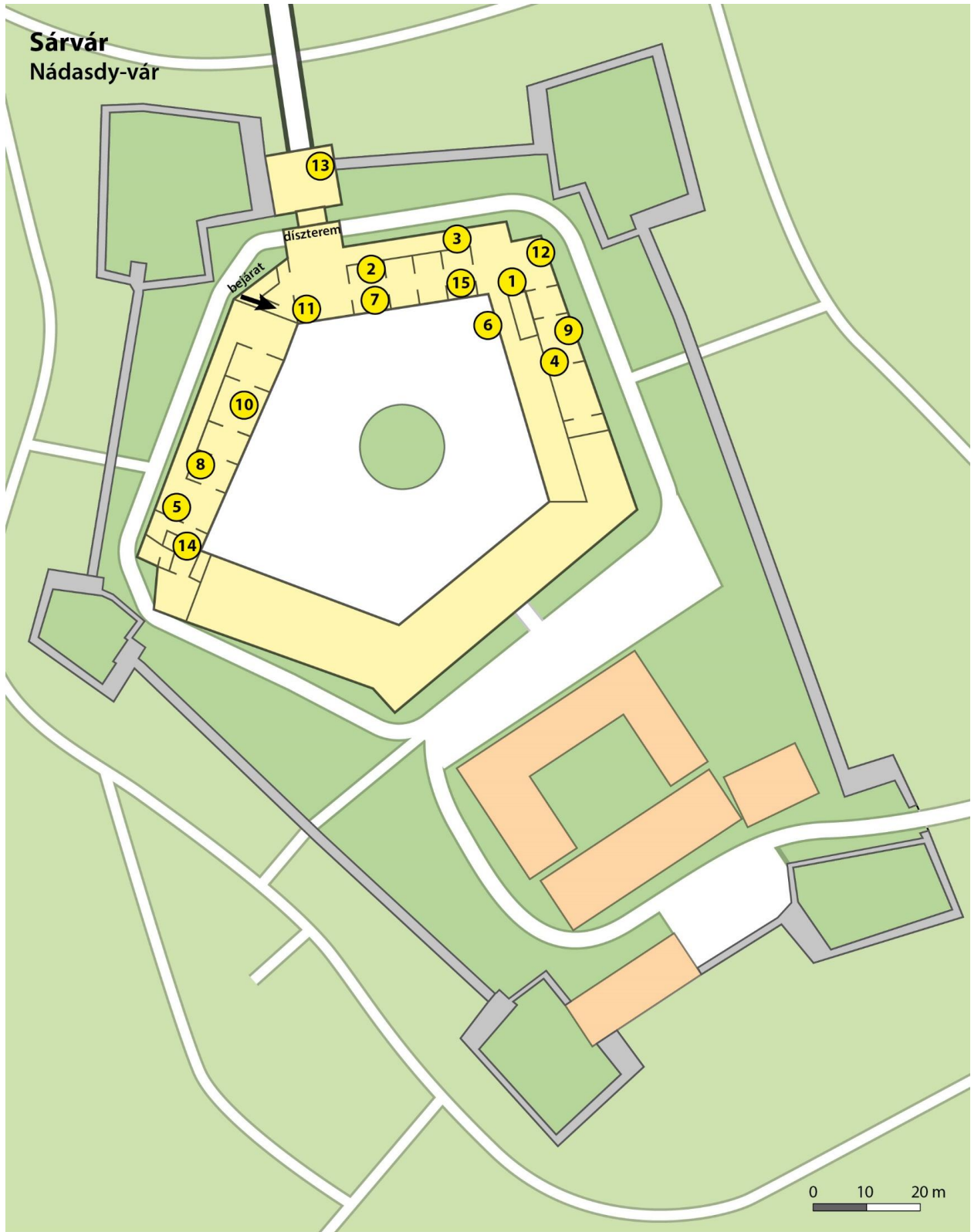

6. Melléklet

Helyszíni feladatok

Nyomkeresés

Leírás	Személy, szobor, műemlék vagy műtárgy neve	Sorszáma
1770-ben készült szekrény két szent monogramjával: Jézus Krisztus és ...		
Szőlő metszésére használt kés.		
Az utolsó bajor király egyik utolsó földi lenyomata.		
Platthy József „emléke” Berlinből.		
Sylvester János főműve.		
A mohácsi hősöknek végtisztességet adó sárvári hős asszony.		
Iratok, értékes és ritka tárgyak őrzésére használt olajfestményekkel díszített tárgy.		
Egy bika, ami tejet „ad”.		
A 16-18. század közötti különleges gyűjtemény.		
A „fekete bég” felesége.		
2017 óta hungarikum.		
A 11. huszárezred utolsó ezredtulajdonosa.		
Híres király a görög mitológiában.		
Limanova hős ezredese.		
Anabaptisták által készített kerámia.		

Képes krónika

A) változat

Készítsetek kisfilmet a sárvári vár legfőbb látványosságairól!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kap egy térképet és egy leírást a teendőkről.
- Keressétek fel a bejelölt öt helyszínt! Készítsetek a telefonotokkal rövid videókat, amelyeken ti is és az adott látványosság is látszik!
- Lehetőség szerint mondjatok is róluk néhány fontos információt, vagy éppen meséljétek a bennetek keltett benyomásról! Használjátok fel a bevezető órán tanultakat, illetve az előzetes felkészülés során gyűjtött ismereteket!
- Otthon vágjátok össze a felvételeket egy pár (legfeljebb öt) perces videóvá! Vágjatok alá zenét, esetleg feliratozzátok az egyes részeket!

A feldolgozandó látványosságok:

- A díszterem faliképei
- Carta Hungarica
- A könyvnyomtatás Sárváron
- A bajor kincsek
- A huszárgyűjtemény

B) változat

Készítsetek kisfilmet a sárvári vár egyik fontos látványosságáról!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kap egy térképet és egy leírást a teendőkről.
- Keressétek fel a csoportotok számára kijelölt helyszínt! Készítsetek a telefonotokkal rövid videókat, amelyeken Ti is és az adott látványosság is látszik!
- Lehetőség szerint mondjatok is róla néhány fontos információt, vagy éppen meséljétek a Bennetek keltett benyomásról! Használjátok fel a bevezető órán tanultakat, illetve az előzetes felkészülés során gyűjtött ismereteket!
- Figyeljétek arra, hogy a megadott szempontokat a videótokban dolgozzátok fel! Emellett dobjátok fel a videót érdekességekkel, vicces elemekkel is!
- Otthon vágjátok össze a felvételeket egy pár (legfeljebb öt) perces videóvá! Vágjátok alá zenét, esetleg feliratozzátok az egyes részeket!

A feldolgozandó látványosságok és feldolgozásuk szempontjai:

1. csoport: A díszterem faliképei

- Mikor készültek a faliképek? Ki készítette őket?
- Mit ábrázolnak? Melyik csatákat, illetve ószövetségi jelenetet mutatják be a képek?
- A csatajelenetek melyik Nádasdynak állítanak külön emléket? Milyen névvel illették haditettei miatt?

2. csoport: Carta Hungarica

- Hogyan került a gyűjtemény Sárvárra?
- Miket tartalmaz a gyűjtemény és melyik korból származnak a darabjai?
- Milyen érdekesség figyelhető meg a Balaton ábrázolásában a különböző térképeken?

3. csoport: A könyvnyomtatás Sárváron

- Mikor és kinek a szorgalmazására kezdődött meg a könyvnyomtatás Sárváron?
- Hogyan néztek ki a korszak nyomdagépei?
- Kik voltak a legismertebb alkotók a korszakban Sárváron?
- Melyik a legjelentősebb alkotás a könyvnyomtatás kezdeti időszakából itt Sárváron?

4. csoport: A bajor kincsek

- Hogyan került a bajor hercegi család Sárvárra? Kik voltak a család legismertebb tagjai, akik Sárváron is megfordultak?
- Hogyan kerülte el múkincsgyűjteményük a pusztulást a II. világháború után?
- Melyek számotokra a legérdekesebb darabjai a gyűjteménynek?

5. csoport: A huszárgyűjtemény

- Kik a huszárok? Honnan ered a szó jelentése?
- Mik voltak a huszárok legfontosabb fegyverei az egyes hadtörténeti korszakokban?
- Hogyan változott a huszárok ruházata a harcászati eszközök fejlődésével?

C) változat

Készítsetek a sárvári vár legfőbb látványosságait bemutató prospektust!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kap egy térképet és egy leírást a teendőkről.
- Keressétek fel a bejelölt öt helyszínt! Készítsetek a telefonotokkal fotókat, amelyeken ti is és az adott látványosság is látszik!
- Otthon rendezzétek a fotókat két A4-es lapra, és írjatok közéjük ismeretterjesztő, ajánló, kedvcsináló rövid szövegeket! Legyen a végeredmény egy szép, nyomtatható kiadvány, amit ti is szívesen kézbe vennétek!
- A szövegek írásához használjátok fel a bevezető órán tanultakat, illetve az előzetes felkészülés során gyűjtött ismereteket! Az információk mellett írjatok a személyes élményeitekről, benyomásaitokról is!

A feldolgozandó látványosságok:

- A díszterem faliképei
- Carta Hungarica
- A könyvnyomtatás Sárváron
- A bajor kincsek
- A huszárgyűjtemény

Helyszíni kvíz / Tudáspróba

Most kiderül, mire emlékeztek a bevezető órán tanultakból és a helyszínen látottakból!
Válasszátok ki a helyes megoldást!

1. Kit neveztek „fekete bég”-nek?

A) Nádasdy Ferenc	B) Mezid bég	C) Nádasdy Tamás	D) gróf Pálffy János
-------------------	--------------	------------------	----------------------

2. A felsoroltak közül melyik található meg a Nádasdy család címerében?

A) szablya	B) angyal	C) madár	D) vártorony
------------	-----------	----------	--------------

3. A felsoroltak közül ki lett a Habsburgok koncepciós perének áldozata?

A) Kanizsai Orsolya	B) Báthory Erzsébet	C) Zágonyi Károly	D) Muhr Ottmár
---------------------	---------------------	-------------------	----------------

4. Milyen stílusban készült a díszterem monumentális falképe?

A) reneszánsz	B) gótikus	C) klasszicista	D) barokk
---------------	------------	-----------------	-----------

5. Ki volt a 9. Nádasdy-huszárezred legendás ezredparancsnoka, aki a limanovai csatában hősi halált halt az I. világháborúban?

A) Klapka György	B) Nádasdy Tamás	C) Hertelendy Gábor	D) Muhr Ottmár
------------------	------------------	---------------------	----------------

6. A felsoroltak közül mi fűződik Sylvester János nevéhez?

A) Az Újszövetség magyarra fordítása.	B) A muflonok hazai tenyésztésének megkezdése.	C) A díszterem falképének elkészítése.	D) A vár erődítésének kivitelezése.
---------------------------------------	--	--	-------------------------------------

7. A felsoroltak közül melyik híres protestáns prédikátor fordult meg a sárvári vár falai között?

A) Luther Márton	B) Dévai Bíró Mátyás	C) Károli Gáspár	D) Ozorai Imre
------------------	----------------------	------------------	----------------

8. Ki volt Nádasdy Tamás felesége?

A) Báthory Erzsébet	B) Esterházy Júlia	C) Kanizsai Orsolya	D) Széchy Mária
---------------------	--------------------	---------------------	-----------------

9. Melyik német főnemesi család kezébe került a sárvári vár házasság révén?

A) Habsburg	B) Wittelsbach	C) Coburg	D) Gotha
-------------	----------------	-----------	----------

10. Miből készült főleg a múzeumban látható Nádasdy-vár makettje?

A) Herendi porcelánból.	B) Gyufaszálakból.	C) 3D nyomtatással filamentből.	D) Égetett agyagból.
-------------------------	--------------------	---------------------------------	----------------------

11. Milyen kiállítással nem találkozhatunk a sárvári várban?

A) husárkiállítás	B) térképgyűjtemény	C) Sárvár helytörténete	D) gasztronómiai kiállítás
-------------------	---------------------	-------------------------	----------------------------

12. A huszárezredek számozása során melyik számot kapta a Nádasdy-huszárezred?

A) 1.	B) 4.	C) 9.	D) 11.
-------	-------	-------	--------

13. Platthy József milyen eredményt ért el Sellő nevű lovával díjugratásban, a berlini olimpián?

A) Nem jutott döntőbe.	B) Olimpiai bajnok lett.	C) Ezüstérmét szerzett.	D) Bronzérmét szerzett.
------------------------	--------------------------	-------------------------	-------------------------

14. A díszterem freskói nem csak a törökellenes harcokat ábrázolják. Milyen történetek láthatóak még a falakon?

A) hangulatképek Sárvárról	B) ószövetségi történetek	C) híres Nádasdyak	D) vadászjelenetek
----------------------------	---------------------------	--------------------	--------------------

15. Mivel vált országosan ismertté Kanizsai Dorottya?

A) Megadta a végzettséget a mohácsi hősöknek.	B) Eredményesen védte a Habsburgoktól a sárvári várat.	C) A könyvnyomtatás egyik hazai elindítója volt.	D) Ő volt az első nő, aki hazánkban iskolát alapított.
---	--	--	--

16. Melyik korból származik az első okleveles említés a sárvári várról?

A) Árpád-kor	B) Anjou-kor	C) Zsigmond-kor	D) Jagelló-kor
--------------	--------------	-----------------	----------------

17. Hogyan szerezte meg Nádasdy Tamás a sárvári várat?

A) Megvásárolta.	B) Családi örökség révén.	C) Házasság révén.	D) Elfoglalta ellenlábásától.
------------------	---------------------------	--------------------	-------------------------------

18. Melyik ország utolsó uralkodója volt III. Lajos, aki 1921-ben a sárvári várban hunyt el?

A) Bulgária	B) Szászország	C) Dánia	D) Bajorország
-------------	----------------	----------	----------------

19. A felsoroltak közül melyik volt a magyar huszár legalapvetőbb fegyvere?

A) reflexíj	B) lándzsa	C) szablya	D) puska
-------------	------------	------------	----------

20. Mi a neve a huszárok fejfedőjének?

A) kalap	B) sapka	C) csákó	D) kalpag
----------	----------	----------	-----------

21. A felsoroltak közül melyik gyűjteménybe került a magyar huszár 2017-ben?

A) Az ország nagyjai	B) Hungarikum	C) Nemzedékek és értékek	D) Hadi értékeink
----------------------	---------------	--------------------------	-------------------

22. Mi miatt veszítették el a Nádasdyak sárvári birtokaikat?

A) Kihalt a család férfiágon.	B) A Wesselényi-féle összeesküvésben betöltött szerepük miatt.	C) A család pazarló életmódja miatt eladták a várat és a környező birtokokat.	D) Ellenséges erők foglalták el a várat és annak környékét.
-------------------------------	--	---	---

23. Milyen emlékhelyként tartjuk számon a sárvári várat?

A) Honi emlékhely	B) Nemzeti emlékhely	C) Örökségünk emlékhely	D) Történelmi emlékhely
-------------------	----------------------	-------------------------	-------------------------

24. Sárvár melyik uralkodónktól kapott mezővárosi rangot?

A) I. Károly (Károly Róbert)	B) Nagy Lajos	C) Hunyadi Mátyás	D) Luxemburgi Zsigmond
------------------------------	---------------	-------------------	------------------------

25. Mi lett a sárvári vár sorsa a II. világháború után?

A) Iskola lett belőle.	B) Szükséglakásokat alakítottak ki benne.	C) Kórházi épület lett belőle.	D) Sorsára hagyták.
------------------------	---	--------------------------------	---------------------

Drámapedagógia

1. csoport: Sylvester Jánosék kinyomtatják az első magyar nyelvű Újszövetséget

Ebben a feladatban egy, a sárvári várhoz kapcsolódó fontos esemény szereplőivé váltok. Játsszátok el, mutassátok be a többieknek!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kapott már egy történelmi eseményt, annak leírását és a hozzá tartozó szerepkártyákat.
- Osszátok ki a szerepeket! Nem kell feltétlenül minden csoporttagnak szerepelnie, lehetnek a „tömeg” részei vagy csak az előkészületekben segítenek. Ha nem vagytok elegenden, nem kell minden szerepet kiosztani, találjátok ki, hogy a jelenet melyik részét adjátok elő!
- Találjátok ki a bemutatótok formáját! Rövid szöveges jelenet lesz: párbeszéd vagy vita két szereplő között, esetleg a tömeghez intézett beszéd? Mozgásos jelenet lesz: eljátszátok a felvonulást, a harcot, vagy amit éppen a jelenet megkövetel? Élőképet készítenek: beálltok egy előre megtervezett, kifejező, hatásos pózba?
- Készüljete fel az előadásra! Írjátok meg az elhangzó rövid szövegeket, ha lesznek! Találjátok ki a mozgást, a mozdulatokat, a pózokat! Megpróbálhatjátok az öltözékekkel is kifejezni a kor hangulatát.
- Mutassátok be a többi csoportnak az alkotásotokat! Ne áruljátok el, miről van szó, azt nekik kell kitalálniuk!

Sylvester Jánosék kinyomtatják az első magyar nyelvű Újszövetséget

Sylvester János Újszövetség fordítása 1541-ben az első teljes magyar nyelvű Újszövetség, és egyben az első, Magyarországon megjelent magyar nyelvű nyomtatványunk is. E kiváló humanista bibliafordítása a magyarországi művelődéstörténet egyik mérföldköve.

Szerepek

Sylvester János: Grammatikus, író, filológus. Az ő vezetésével készül el az első teljes terjedelmű, tudományos kritikát kiálló Újszövetség.

Abádi Benedek: Nyomdászmeister. Az ő vezetésével zajlik a nyomdai munka.

Nádasdy Tamás: A vár birtokosa, akinek támogatásával működik a nyomda. Elégedetten szemléli meg az új bibliafordítást és gratulál a munkában részt vevőknek.

Nyomdászok: Segédkeznek az új munka elkészültében.

2. csoport: II. Nádasdy Ferenc győzelme Kacorlalnál

Ebben a feladatban egy, a Nádasdy családhoz kapcsolódó fontos esemény szereplőivé váltok. Játsszátok el, mutassátok be a többieknek!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kapott már egy történelmi eseményt, annak leírását és a hozzá tartozó szerepkártyákat.
- Osszátok ki a szerepeket! Nem kell feltétlenül minden csoporttagnak szerepelnie, lehetnek a „tömeg” részei vagy csak az előkészületekben segítenek. Ha nem vagytok elegenden, nem kell minden szerepet kiosztani, találjátok ki, hogy a jelenet melyik részét adjátok elő!
- Találjátok ki a bemutatók formáját! Rövid szöveges jelenet lesz: párbeszéd vagy vita két szereplő között, esetleg a tömeghez intézett beszéd? Mozgásos jelenet lesz: eljártsszátok a felvonulást, a harcot, vagy amit éppen a jelenet megkövetel? Élőképet készítenek: beálltok egy előre megtervezett, kifejező, hatásos pózba?
- Készüljete fel az előadásra! Írjátok meg az elhangzó rövid szövegeket, ha lesznek! Találjátok ki a mozgást, a mozdulatokat, a pózokat! Megpróbálhatjátok az öltözékekkel is kifejezni a kor hangulatát.
- Mutassátok be a többi csoportnak az alkotásotokat! Ne áruljátok el, miről van szó, azt nekik kell kitalálniuk!

II. Nádasdy Ferenc győzelme Kacorlalnál

Nádasdy egyik legjelentősebb győzelmét 1587. augusztus 13-án Kacorlak mellett aratta, ahol – Zrínyi György főkapitánnyal összefogva – négy dunántúli bég egyesült seregét semmisítette meg. A hadijelentés szerint a „fekete bég” katonái több ezer törököt vágtak le, miközben ők csupán 11 embert veszítettek. A Szigetvárra frissen kinevezett, magyar származásúként ismert Seszuvar (magyar nevén Sasvár) bég Mohamed pécsi bég, az új koppányi bég, Hasszán bég, valamint a pozsegi és diakovári helyőrségek katonáiból mintegy nyolcezer fős sereget szervezett a Muraköz kifosztására. Zrínyi György kanizsai kapitány erről értesülve Nádasdy Ferenctől, Batthyány Boldizsártól, a varasdi főkapitányságtól és Kaproncáról kért segítséget, végül mintegy 3000 katonát gyűjtött össze. Sasvár bég csapatai tizenhét falut kiraboltak és feldúltak, több száz foglyot ejtettek, majd Kanizsát északról megkerülve akartak hazajutni. A sok zsákmány és a gyalog hajtott rabok miatt azonban csak lassan tudtak haladni. Zrínyi György és társai csapataikkal a Zala megyei Szentbalázs és Kacorlak közti mocsaras területnél lesben állva várták a mit sem sejtő törököket, és augusztus 9-én az odaérkezőket váratlanul lerohanták. A győzelem és a zsákmány hatalmas volt, nem is beszélve a több száz fogoly kiszabadításáról. Mintegy 2500 török esett el, egy részük a menekülés közben fulladt a mocsarakba, többüket bujkálás közben a környékbeli falvak lakói verték agyon. A törökök egy része befulladt a mocsarakba. Seszuvar bég – akinek ez a vereség tönkretette további katonai pályafutását – ötnapi bujkálás után jutott el a segedi török erődbe. Más forrás szerint a törökök vesztesége mintegy ezer halott és hatszáz sebesült volt, míg Zrínyiék mindössze 11 embert veszítettek.

Szerepek

Nádasdy Ferenc: Sárvári birtokos, Vas vármegye főispánja. Kiváló hadvezér, ellenzéki politikus. Zrínyi György főkapitánnyal értesül, hogy a török a Dél-Dunántúlon fosztogat.

Zrínyi György: A Dunántúl főkapitánya. Kiváló katona, főnemes. Főkapitányként igyekszik a dunántúli védelmet megszervezni. Értesül a török támadásról és segítségül hívja Batthyány és Nádasdy csapatait is a négy török bég összevont hadereje ellen.

Sasvár bég: A török haderő vezetője. Rengeteg magyar falut kifosztva a hatalmas zsákmánnyal együtt vonul Kacorlak felé.

Magyar katonák: Elszántan várják a török haderőt.

Török katonák: Semmit sem sejtve követik vezéreik utasításait. A magyar támadás hatására menekülőre fogják.

3. csoport: Báthory Erzsébetet perbe fogják

Ebben a feladatban egy, a Nádasdy családhoz kapcsolódó fontos esemény szereplőivé váltok. Játsszátok el, mutassátok be a többieknek!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kapott már egy történelmi eseményt, annak leírását és a hozzá tartozó szerepkártyákat.
- Osszátok ki a szerepeket! Nem kell feltétlenül minden csoporttagnak szerepelnie, lehetnek a „tömeg” részei vagy csak az előkészületekben segítenek. Ha nem vagytok elegenden, nem kell minden szerepet kiosztani, találjátok ki, hogy a jelenet melyik részét adjátok elő!
- Találjátok ki a bemutatók formáját! Rövid szöveges jelenet lesz: párbeszéd vagy vita két szereplő között, esetleg a tömeghez intézett beszéd? Mozgásos jelenet lesz: eljátsszátok a felvonulást, a harcot, vagy amit éppen a jelenet megkövetel? Élőképet készítetek: beálltok egy előre megtervezett, kifejező, hatásos pózba?
- Készüljete fel az előadásra! Írjátok meg az elhangzó rövid szövegeket, ha lesznek! Találjátok ki a mozgást, a mozdulatokat, a pózokat! Megpróbálhatjátok az öltözékekkel is kifejezni a kor hangulatát.
- Mutassátok be a többi csoportnak az alkotásotokat! Ne áruljátok el, miről van szó, azt nekik kell kitalálniuk!

Báthory Erzsébetet perbe fogják

Thurzó György, Magyarország nádora 1610 decemberének végén a csejtei várban embe-reivel elfogta II. Nádasdy Ferenc özvegyét, Báthory Erzsébetet. Az ellene felhozott vád emberölés és a szolgákkal szembeni kegyetlenkedések. A vád négy olyan tanúvallomásra épített, amelyeket kínvallatásokkal szereztek. A vallatások után pedig a „tanúkat” gyorsan ki is végezték. Báthory Erzsébetet saját várának szobájába zárták. A szoba ajtaját és ablakait befalazták. Csak ételt kapott egy kis résen keresztül. Az uralkodó, II. Mátyás többször felszólította a nádort a per lefolytatására, azonban ez Báthory 1614-es haláláig nem történt meg. Így valószínűsíthetően az egész egy jól megtervezett koncepció per része volt, hogy az özvegy által birtokolt hatalmas uradalmat a korona megszerezhesse.

Szerepek

Báthory Erzsébet: II. Nádasdy Ferenc özvegye, a csejtei vár úrnője. Semmit nem sejt az ellene zajló perről.

Thurzó György: Nádor. Elfogatja az özvegyet és szobájába falaztatja az eljárás megkezdéséig.

II. Mátyás: Az uralkodó. Leveliben többször felszólítja Thurzót a per lefolytatására.

Thurzó katonái: Segédkeznek az özvegy elfogásában. Megvetik Báthoryt a vélt cselekedetei miatt.

Thuróczi László: Jezsuita szerzetes. A református úrnőről több mint száz év távlatából megírja kegyetlenkedéseit, mely szerint szolgálólányainak vérében fürdik, hogy fiatal maradjon, és ezzel megkezdődik egy véres, rosszindulatú legenda terjedése

4. csoport: III. Nádasdy Ferenc és a freskók

Ebben a feladatban egy, a sárvári várhoz kapcsolódó fontos esemény szereplőivé váltok. Játsszátok el, mutassátok be a többieknek!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kapott már egy történelmi eseményt, annak leírását és a hozzá tartozó szerepkártyákat.
- Osszátok ki a szerepeket! Nem kell feltétlenül minden csoportagnak szerepelnie, lehetnek a „tömeg” részei vagy csak az előkészületekben segítenek. Ha nem vagytok elegenden, nem kell minden szerepet kiosztani, találjátok ki, hogy a jelenet melyik részét adjátok elő!
- Találjátok ki a bemutatók formáját! Rövid szöveges jelenet lesz: párbeszéd vagy vita két szereplő között, esetleg a tömeghez intézett beszéd? Mozgásos jelenet lesz: eljátsszátok a felvonulást, a harcot, vagy amit éppen a jelenet megkövetel? Élőképet készítenek: beálltok egy előre megtervezett, kifejező, hatásos pózba?
- Készüljete fel az előadásra! Írjátok meg az elhangzó rövid szövegeket, ha lesznek! Találjátok ki a mozgást, a mozdulatokat, a pózokat! Megpróbálhatjátok az öltözékekkel is kifejezni a kor hangulatát.
- Mutassátok be a többi csoportnak az alkotásokat! Ne áruljátok el, miről van szó, azt nekik kell kitalálniuk!

III. Nádasdy Ferenc és a freskók

III. Nádasdy Ferenc, a törökverő „fekete bég” unokája megbízza Hans Rudolf Miller festőt 1653-ban, hogy a díszterem mennyezetét nagyapja haditetteinek emléket állítva, annak haditetteit fesse meg. Összesen hét helyszínt örökít meg a kiváló művész, a központi nagy képen magát a „fekete béget” is zöld kaftánban. A festmény a magyarországi barokk művészet legnagyobb szabású történelmi falképsorozata.

Szerepek

III. Nádasdy Ferenc: Az ország egyik legtehetősebb főura és mecénása. Szeretne nagyapjának méltó emléket állítani, ezért megbízza Hans Rudolf Millert a munkával. A munka elkészülte után elégedetten gratulál a mesternek.

Hans Rudolf Miller: Festő. Több arisztokrata udvarnál is megfordult és bizonyított művész. Nádasdyval közösen egyeztet az elkészítendő munkáról. A munka befejeztével bemutatja azt a megrendelőnek.

Esterházy Júlia Anna: Nádasdy felesége. Szintén megcsodálja az elkészült munkát és gratulál az alkotónak.

A Nádasdy család többi tagja: Szintén elégedetten szemlélik meg az elkészült munkát.

5. csoport: III. Nádasdy Ferenc és a Wesselényi-féle összeesküvés

Ebben a feladatban egy, a Nádasdy családhoz kapcsolódó fontos esemény szereplőivé váltok. Játsszátok el, mutassátok be a többieknek!

- A már kialakult csoportokban dolgozzatok tovább! Minden csoport kapott már egy történelmi eseményt, annak leírását és a hozzá tartozó szerepkártyákat.
- Osszátok ki a szerepeket! Nem kell feltétlenül minden csoporttagnak szerepelnie, lehetnek a „tömeg” részei vagy csak az előkészületekben segítenek. Ha nem vagytok elegenden, nem kell minden szerepet kiosztani, találjátok ki, hogy a jelenet melyik részét adjátok elő!
- Találjátok ki a bemutatók formáját! Rövid szöveges jelenet lesz: párbeszéd vagy vita két szereplő között, esetleg a tömeghez intézett beszéd? Mozgásos jelenet lesz: eljátsszátok a felvonulást, a harcot, vagy amit éppen a jelenet megkövetel? Élőképet készítetek: beálltok egy előre megtervezett, kifejező, hatásos pózba?
- Készüljétek fel az előadásra! Írjátok meg az elhangzó rövid szövegeket, ha lesznek! Találjátok ki a mozgást, a mozdulatokat, a pózokat! Megpróbálhatjátok az öltözékekkel is kifejezni a kor hangulatát.
- Mutassátok be a többi csoportnak az alkotásokat! Ne áruljátok el, miről van szó, azt nekik kell kitalálniuk!

III. Nádasdy Ferenc és a Wesselényi-féle összeesküvés

Az összeesküvés egyik fő oka a vasvári béke volt. A béke által okozott ingerültség napról napra nőtt, mert a magyarok felismerték, hogy az udvar politikája szembemegy a magyar érdekekkel. A magyar főurak ezért elhatározták, hogy az ország politikai függetlenségét és vallásszabadságát csorbító és a törökkel lepaktáló kormányzat ellen összefognak, akár a törökkel is. A katolikus főurak kezdték meg az összeesküvést, amelynek élére Wesselényi Ferenc nádor állt. Részt vettek még benne Zrínyi Péter horvát bán, Nádasdy Ferenc országbíró, Frangepán Ferenc és Rákóczi Ferenc is. Wesselényi korai halála után az összeesküvés is hamar kitudódott –ennek eredményeként a vezetőket a Bécsben szervezett törvényszék elé állították, és Nádasdyt, Frangepánt és Zrínyit méltóságuktól és vagyonuktól megfosztották és lefejezték.

Szerepek

Wesselényi Ferenc: Nádor. Haláláig a szerveződés élén áll.

III. Nádasdy Ferenc: Főúr. Wesselényi halála után az udvarnál jelzi, hogy összeesküvés zajlik a korona ellen. Célja a nádori tisztség megszerzése.

Zrínyi Péter: Kegyelem ellenében elmond mindent. Ezután Nádasdy is így tesz.

I. Lipót: Magyar király. Kezdetben kegyesen megkegyelmez, majd az összeesküvőket, mivel azok nem hagytak fel tervükkel törvényszék elé állíttatja és kivégezteti, vagyonukat elkoboztatja.

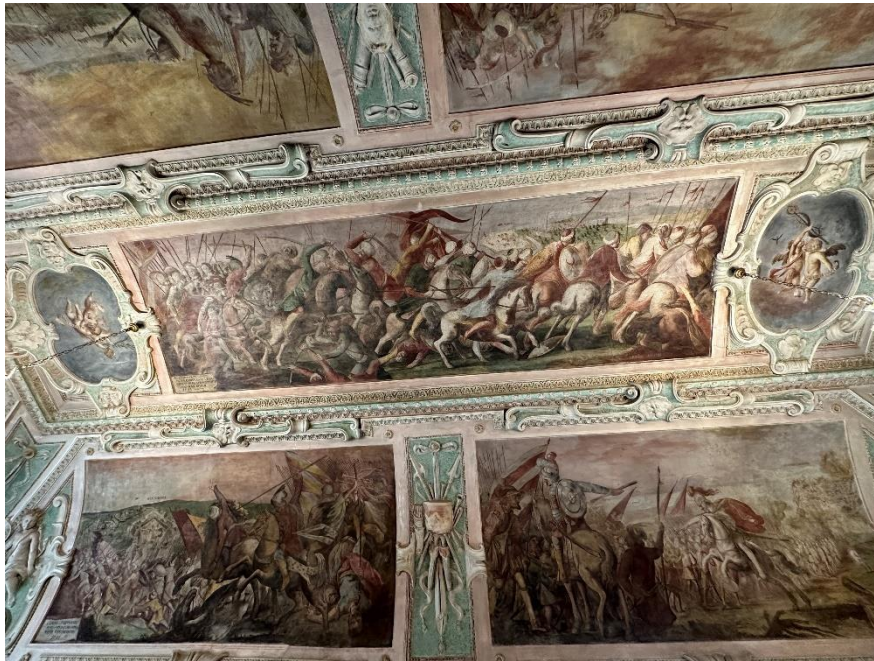
Rákóczi Ferenc: Az összeesküvés kitudódása után Munkács várába vonul vissza. Anyja hatalmas jóvátétel fizetésével menti meg.

Tanórai utófeldolgozás

Feladatlap

1. A feladat a sárvári vár történetével kapcsolatos. Oldd meg a feladatot a képi forrás és ismereteid segítségével!

(A sárvári vár dísztermének mennyezete)

a) Milyen stílusban épült meg a sárvári vár díszterme?

.....

b) Ki volt az a két festőművész, akinek a munkái láthatóak a teremben? Karikázd be a két helyes válasz sorszámát!

1. Hans Rudolf Miller 2. Munkácsy Mihály

3. Franz Xavier Winterhalter 4. Dorffmaister István

c) Kinek a megrendelésére készültek a képen látható csatajeleneteket ábrázoló faliképek?

.....

d) Kinek a hőstetteit ábrázolják a képen látható faliképek?

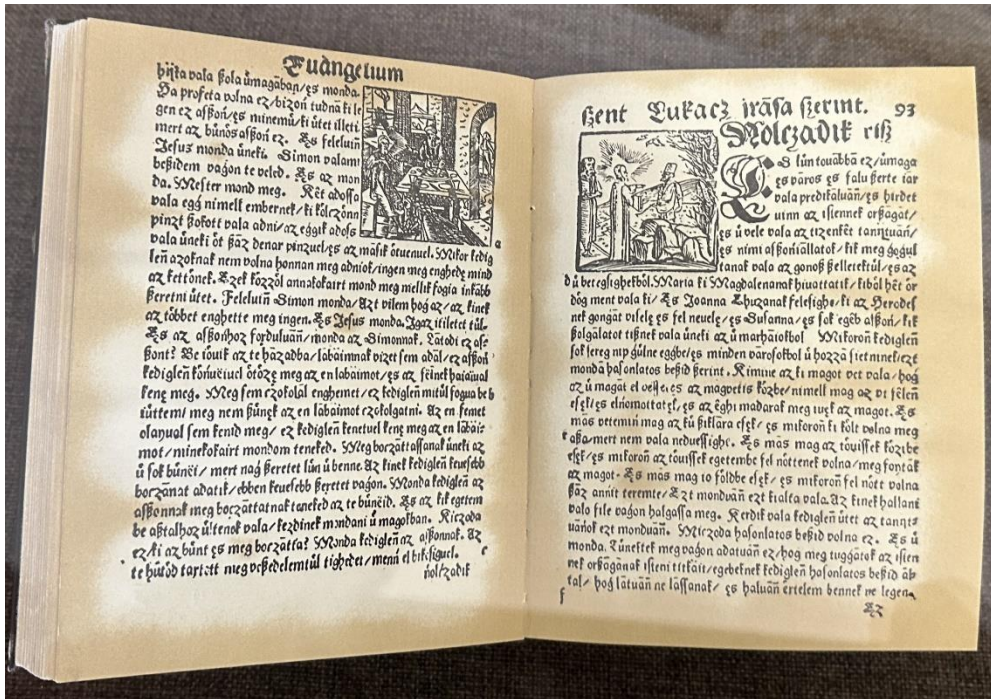
.....

e) Melyik időszaktól származnak a díszterem faliképei? Karikázd be a helyes válasz sorszámát!

1. 13-14. század 2. 15-16. század 3. 17-18. század 4. 19-20. század

2. A feladat a magyarországi reformáció időszakához kapcsolódik. Oldd meg a feladatokot a forrás és ismereteid segítségével.

(Az Újszövetség első teljes magyar nyelvű fordítása)

a) Kinek a nevéhez fűződik a képen látható munka elkészítése?

.....

b) Melyik vallási felekezethez köthető a képen látható fordítás?

.....

c) Melyik évben készült el a képen látható munka? Karikázd be a helyes évszám sorszámát!

1. 1456 2. 1541 3. 1653 4. 1769

d) Kinek a nevéhez köthető az első teljes magyar nyelvű bibliafordítás?

.....

e) Ki volt a mecénása a képen látható munka elkészültének? Karikázd be a helyes válasz sorszámát!

1. Nádasdy Tamás 2. Esterházy János 3. Festetics György 4. Nádasdy Ferenc

3. A feladat az első világháborúhoz és a Nádasdy Ferenc Múzeum huszárkiállításához kapcsolódik. Oldd meg a feladatokat a forrás és ismereteid segítségével.

„A huszárookra úgyis nagy szükség volt. Limanowa mellett a hadvezetőség hirtelen csinálta a védővonalat [...] Magyarország felől, már minden megvolt szervezve, már szorult a gyűrű, csak, az Istenért, ezt a szegény Limanowát tartásátok az utolsó emberig. A vezérkar egy kis vonalat húzott a térképen Limanowa mellett, ez volt az élet és halál vékony kis vonala, ebbe a vonalba feküdt bele mindenki, aki a környéken volt: Nádasdy-huszár, tízes huszár, jász-kun huszár, szegedi honvédhuszár, néhány gyöngye gyalogos formáció [...] A vezérkari ceruzának egy milliméternyi út a térképen, de a háromszáz huszárnak mindene: fiatal élete, teste, vére, anyja, babája, lova, faluja, napja, éjszakája, minden pillanatban feléje süvöltő golyóhalála. [...] A harc december 11-én a hajnali és reggeli órákban érte el tetőpontját, s a gyalogosan küzdő osztrák-magyar lovasság legmaradandóbb emléké fegyverténye.” (Molnár Ferenc haditudósító beszámolója)

a) Ki volt a forrásban aláhúzott ezred parancsnoka a jelzett ütközetben, aki hősi halált halt a fronton?

.....

b) Mi volt a fő oka annak, hogy a huszár csapatnem harci értéke minimálisra csökkent az első világháborúra?

.....

c) Ki ellen harcoltak a huszárak a forrásban jelölt településnél?

.....

d) Miért kellett a huszároknak lovuk nélkül harcolniuk a fenti ütközetben?

.....

e) Kinek a győzelmével zárult a forrásban jelölt ütközet?

.....